

## KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2006 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (ändring av televisionsdirektivet)

*Till stora utskottet*

### INLEDNING

#### **Remiss**

Stora utskottet sände den 29 mars 2006 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (ändring av televisionsdirektivet) (U 14/2006 rd) till kulturutskottet för eventuella åtgärder.

#### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- kulturråd Kristina Hautala-Kajos, undervisningsministeriet

- kommunikationsråd Ismo Kosonen, kommunikationsministeriet
- konsultativ tjänsteman Asta Virtaniemi, kommunikationsministeriet
- EU- och medieutvecklingschef Martti Soramäki, Rundradion Ab
- direktör Jorma Miettinen, MTV Ab
- PsD, specialsakkunnig Anu Mustonen, Mannerheims barnskyddsförbund
- ordförande Roope Lehtinen, Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat SATU ry.

### SKRIVELSEN

#### **Förslag**

Syftet med direktivförslaget är att revidera televisionsdirektivets bestämmelser så att de motsvarar den utveckling som de audiovisuella medietjänsterna genomgått i och med digitaliseringen av kommunikationsnäten. Direktivets tillämpningsområde föreslås utvidgas så att en del av bestämmelserna skulle gälla inte bara traditionella tv-tjänster utan även icke-linjära audiovisuella beställtjänster. På grund av detta föreslås att också direktivets namn ändras. Bestämmelserna om placering och tidsbegränsningar för reklam och teleshopping föreslås till vissa delar ändras eller slopas. I direktivförslaget

ingår också nya bestämmelser om produktplacering.

#### **Regeringens ståndpunkt**

Regeringen anser det vara viktigt att televisionsdirektivets olika delar granskas på nytt och att de olika artiklarna uppdateras så att de står i rätt förhållande till kraven från kommunikationsmiljön, som hela tiden utvecklas och förändras. Direktivets centrala principer är enligt regeringens åsikt dock fortfarande relevanta. Regeringen stöder målet att minska den reglering som hör till området för direktivet.

Förslaget utvidgar direktivets tillämpningsområde till att gälla även icke-linjära audio-

visuella tjänster. Frågan om vilka tjänster regleringen i praktiken skulle gälla förblir dock i viss mån oklar. Enligt regeringens åsikt bör direktivets tillämpningsområde inte utvidgas om inte begreppet icke-linjär audiovisuell tjänst kan begränsas till tjänster som påminner om vanliga TV-tjänster.

För att trygga yttrandefriheten är det av största vikt att tillämpningsområdet för bestämmelserna är definierat på ett så entydigt och exakt sätt som möjligt även när det gäller de nya audiovisuella tjänsterna. Att direktivets tillämpningsområde utvidgas till att gälla icke-linjära tjänster får enligt regeringen inte innebära nya koncessions- eller anmälningsförfaranden eller skyldigheter att samla in information för de nationella myndigheterna.

Regeringen anser att penningsspel inte ska omfattas av direktivet. I sitt utlåtande (StoUU 2/2004 rd) om kommissionens förslag till europaparlamentets och rådets direktiv om tjänster på den inre marknaden [KOM(2004)0002], nedan tjänstedirektivet, ansåg stora utskottet att spelverksamhet som bedrivs som lagfäst monopol inte ska ske inom ramen för tjänstedirektivet.

Enligt regeringen bör man vid den fortsatta beredningen av förslaget fästa särskild uppmärksamhet vid det inbördes förhållandet mellan direktivförslaget och direktivet om elektronisk handel samt vid tillämpningen av dessa. Regleringen när det gäller icke-linjära audiovisuella tjänster får inte bli flerdubbel, överlappande eller motstridig.

Principen om ursprungsland är fortfarande en central grundprincip i direktivet. Vid revideringen av direktivet finns det dock orsak att uppmärksamma de problem som principen om ursprungsland orsakar vissa medlemsstater, så att en stat som tar emot en tjänst kan vidta åtgärder i situationer där det klart är fråga om missbruk. Regeringen håller med om att direktivet bör justeras så att principen om ursprungsland bibehålls samtidigt som man vid behov kan ingripa i fall där det klart är fråga om att mållandets lagstiftning kringgås.

hålls samtidigt som man vid behov kan ingripa i fall där det klart är fråga om att mållandets lagstiftning kringgås.

Regeringen kan godkänna att den reglering som gäller utplaceringen av reklam ändras enligt direktivutkastet, så att tidsbegränsningen per dag slopas. För att trygga programmets integritet krävs det dock att mängden reklam per timme begränsas som förut på det sätt som föreslås i direktivutkastet.

Regeringen håller fortsättningsvis fast vid principen att kommersiellt material tydligt ska separeras från redaktionellt material.

Regeringen stöder infogandet av bestämmelser om produktplacering i direktivet. I direktivet ska det dock vara möjligt att klart skilja åt förbjuden smyg reklam och tillåten produktplacering. Enligt regeringen är det också nödvändigt att förbjuda produktplacering i barnprogram och nyhets- och aktualitetsprogram.

Regeringen anser det vara viktigt att främja europeisk audiovisuell produktion och kultur och se till att allmänheten får ta del av den. Skyldigheterna vad gäller det europeiska programutbudet bör dock inte utsträckas till att gälla icke-linjära tjänster. Främjandet av produktionen av och tillgången till europeiska produktioner får inte innebära en skyldighet för tillsynsmyndigheterna att samla in uppgifter, eftersom detta skulle kräva att nya system för registrering upprättas.

Regeringen anser att förslaget till bestämmelse om nyttjanderätt i fråga om nyhetsbilder i princip kan understödjas. Det förblir dock oklart vilka åtgärder som krävs av medlemsstaterna när bestämmelsen ska genomföras nationellt. Av förslaget framgår inte heller klart vilka kriterier som ska tillämpas när man bedömer vad som är objektivt, skäligt och icke-diskriminerande när det gäller överlåtelsevillkoren. Enligt regeringens åsikt bör direktivet preciseras på denna punkt.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Motivering*

Ett viktigt mål med kommissionens förslag är att anpassa branschens lagstiftning till dagens verksamhetsmiljö. Reglerna för verksamhet som audiovisuella beställtjänster varierar och i en del fall kan detta hindra den fria rörligheten för den här typen av tjänster inom Europeiska unionen och snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Det råder osäkerhet om rättsläget för europeiska företag som tillhandahåller audiovisuella medietjänster och de befinner sig i en ojämbördig situation särskilt när det gäller nya audiovisuella beställtjänster. För att förhindra snedvridning av konkurrensen och förtydliga rättsläget är det enligt kommissionen nödvändigt att se till att alla audiovisuella medietjänster omfattas av åtminstone vissa gemensamma grundregler. Samtidigt spelar de audiovisuella medietjänsterna en viktig roll för samhälle, demokrati och kultur, varför det är berättigat med särskilda regler för dem.

Utskottet anser att kommissionen gör rätt i att beakta de audiovisuella medietjänsternas nya sändningstekniker då den rättsliga ramen för verksamhetsområdet revideras. De strukturella och tekniska förändringarnas inverkan på affärsverksamheten och särskilt på finansieringen av kommersiella sändningar bör också beaktas. På samma sätt bör man garantera optimala konkurrensvillkor för informationsteknik, medieföretag och medietjänster i Europa. Enligt kommissionen kan både de traditionella audiovisuella medietjänsterna och de nya beställtjänsterna skapa många arbetstillfällen särskilt i små och medelstora företag. Dessutom främjar de ekonomisk tillväxt och investeringar.

*Tillämpningsområde*

I förslaget utvidgas direktivets tillämpningsområde till att omfatta även icke-linjära audiovisuella beställtjänster. Utskottet anser det i princip vara godtagbart att tillämpningsområdet utvidgas, eftersom man på så vis kan trygga t.ex. skyddet av minderåriga på ett sätt som är neutralt i förhållande till olika medier. För att försla-

get ska kunna godkännas anser utskottet att uppdelningen i linjära och icke-linjära tjänster ytterligare bör preciseras bl.a. när det gäller de icke-linjära tjänsternas omfattning.

*Principen om ursprungsland*

Kommissionen vill med sitt förslag förbättra medlemsstaternas förutsättningar att vidta åtgärder för att lösa de problem som principen om ursprungsland medför. Av en utredning som utskottet tagit del av framgår att Finland inte haft några problem med att tillämpa principen. Det är dock viktigt att direktivet ger en möjlighet att lösa olika problem som kan uppstå. Därför ska det vara möjligt att ingripa i eventuella försök att kringgå bestämmelserna eller missbruka dem särskilt om den nationella lagstiftningen, t.ex. i fråga om skydd av minderåriga, är strängare än miniminivån.

*Smygreklam och produktplacering*

Kommissionen anser att de åtgärder som vidtas för att skydda minderåriga och den mänskliga värdigheten noga måste vägas mot yttrandefriheten, vilken är tryggad i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Syftet med dessa åtgärder bör därmed vara att, särskilt när det gäller linjära tjänster, garantera en tillfredsställande nivå på skyddet av minderåriga utan att för den skull förbjuda innehåll som är avsedda för en vuxen publik. Utskottet poängterar vikten av att i första hand trygga skyddet av minderåriga i ett kommunikationssamhälle statt i omvandling.

Ett av marknadsföringens grundregler är att den ska vara identifierbar. Utskottet tycker det är viktigt att i enlighet med regeringens ståndpunkt tydligt separera kommersiellt material från redaktionellt material. Bestämmelserna om produktplacering kan ingå i direktivet bara man gör klar åtskillnad mellan förbjuden smygreklam och tillåten produktplacering. Emellertid har en del sakkunniga i sina utlåtanden hävdat att direktivet inte erbjuder verktyg för en sådan uppdelning.

### *Skydd av minderåriga*

I kommissionens förslag definieras reklamens allmänna begränsningar med tanke på att skydda minderåriga. Utskottet håller med regeringen och vill särskilt poängtera att bestämmelserna om reklam bör gälla också marknadsföring av audiovisuella beställtjänster för barn.

Enligt direktivförslaget kunde en klar och detaljerad information om att ett program innehåller placerade produkter hindra att det klassas som förbjuden smyg reklam. Informationen om produktplaceringen i ett program borde sakligt delges tittarna före programmets början för att förhindra all oklarhet ur tittarsynpunkt.

Utskottet tycker inte att ett sådant meddelande räcker som grund för att tillåta produktplacering i allmänhet. Barn kan inte identifiera produktplacering som reklam. Under sändningstid för barn skulle det handla om smyg reklam i strid med direktivet. Produktplacering kan därför inte godkännas under sändningstid för barn. Utskottet understöder ett förbud av produktplacering i barnprogram.

### *Åldersrekommendationer och -begränsningar*

Tidvis diskuteras tv-filmernas åldersgränser en hel del. Föräldrar kan då få för sig att systemet är under kontroll. Det är dock en missupfattning, eftersom åldersgränserna som definierats av sakkunniga på filmgranskningsbyrån på sätt och vis upphävs i och med att filmen i fråga visas på tv, där endast två åldersgränser, K15 och K18, är i bruk. Utskottet anser att begränsningarna borde vara bindande oavsett teknik, d.v.s. oberoende av om det är fråga om en biografilm, ett tv-program eller ett datorspel.

Reklamens identifierbarhet måste också garanteras i samband med att man inför nya sätt att placera ut reklam. Bestämmelsen att barnprogram får avbrytas för reklam högst med 35 minuters mellanrum är mycket viktig. Dessutom måste man säga klart ut att det i barnprogram inte är tillåtet med reklamtrick som delad bildruta och annat liknande.

Utskottet påpekar också att då direktivet tillämpas på den nationella medieregleringen, utgår man ifrån televisionskanalernas självregleringsavtal. Enligt den utredning utskottet fått begränsar sig nuvarande avtal till några få riksomfattande tv-kanaler. Utskottet anser att särskilt ungdomskanalerna borde omfattas av avtalet.

Utskottet konstaterar slutligen att det är viktigt att trygga innehållsproduktionens verksamhetsförutsättningar inom det finländska informationssamhället, så att medierna också i fortsättningen kan erbjuda tittarna både mångsidigt och högklassigt innehåll.

Den europeiska programproduktionen hotas i allt högre grad särskilt av den amerikanska produktionen. Utskottet framhäver vikten av att stärka och öka kulturell mångfald. Den utredning utskottet tagit del av visar att kvoterna som ingår i det nu gällande direktivet har ökat oberoende produktioners andel av tv-bolagens sändningar. Det är viktigt att förstärka denna trend och se till att den fortsätter.

### *Utlåtande*

Kulturutskottet anför

*att stora utskottet beaktar det som sagts ovan.*

Helsingfors den 12 maj 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml  
medl. Hanna-Leena Hemming /saml  
Tuomo Hänninen /cent  
Rauno Kettunen /cent  
Minna Lintonen /sd  
Pehr Löf /sv

Kirsi Ojansuu /gröna  
Seppo Särkiniemi /cent  
Marja Tiura /saml  
Jutta Urpilainen /sd  
Raija Vahasalo /saml  
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.